

Protokoll

Leidandmed	EAA.3071.1.8
Kaader	56,57,58
Daatum	06.02.1875
Protokolli number	1
Protokolli teema	8. Varavastased kuriteod; 14. Suhted kõrgemate kohtutega. Kriminaalajade algatamine.
Märkused	

Kohtumehed			
Eesnimi	Perekonnanimi	Täisnimi	Roll
Otto	Neufeldt		Peakohtumees
Hans	Teerik		Kohtumees
Prits	Torri		Kohtumees
J.	Mennik		Kirjutaja

Lohu moisa walitseja A. Sunne kaebas siin nenda: Minewa pühapä ööse wasto esmaspäwa 2-3. Webruaril on moisa põllu eina küüni ukсед ära lõhutud, ja einu wälja wiidud. Ja ühe warga üles leidnud. Selli walla mees Tõnnis Männard kes Põntsi saunas elab ja see tunnistanud et kaks Rabiwera meest olnud temaga ka kaasas seda küüni lõhkumas, kelle nimed: Tõnnis Orjus ja Juhan Perdi.

Siis on moisa walitseja lasknud walla politseid, selle hoone lõhkumise üle waatada, Tallitaja Hans Arno ja kohtomees Otto Neufeldt on selle küüni järele waatanud, ja on leidnud et selle küüni ukсед enne lõhkumist, kõwaste lukus on olnud, ja et wäljast poolt kangutamisega need wargad seda lukku ei ole saanud lahti murda, seda on nendest kangutamise märkidest nähja olnud, ja et need wargad muialt pole sisse peasenud, kui läinud üle müüri läbi wiilu ja siis on nad selle põigiti puu mis seespool wärawaid on kelle külges wärawad ja luk krambis kinni olnud, kerwega katki rajutud, ja wärawate laua auk, kelle läbi üks ubadus wälja poole lähab, kelle külges luk olnud, nenda suureks tehtud, et see luk kangutamisega wälja poolt sisse poole läbi tulnud. Se auk on aga nenda woimalik olnud suuremaks tehja, et wäljast poolt lukku augu kõrwast rauad eest ära kangutud saanud.

Neid einu on lasknud moisa walitseja sealt Tõnnis Männarti juurest, teda ennast, nipalju kui neid seal leida on olnud, ära tuua ja on 20 (kakskümmend) leisikast Härjapä einu olnud.

Sai **Tõnnis Männart**, kohtu ette kutsutud, ja tema tunnistas nenda üles: Pühapä hommiku tuli **Tõnnis Orjus Rabiwerest** minnu juurde ja siis pidasime seda nõu, õhtu **Lohu trahteri** tulla, ja sealt **Loho moisa härjapä küünist** siis ka härjapäid warastada. Ja õhtul sõitnud **Tõnis Männart Tõnnis Orjuse** kodu **Männiku sauna**, ja on siis säält tulnud ka weel ligi **Juhan Perdig** kolmandamaks. **Loho trahteris** olnud nemad seni kui kõrtsu rahwas magama läinud, siis läinud nad keik kolm **Tõnnis Männarti** hobusega **Loho härjapä küüni** juure. **Tõnnis Orjus** on kül jonud olnud, aga naad wõtnud teda ika ka kaasa. **Juhan Perdig** ja **Tõnis Männart** on ree malgaga katsunud, lukku eest lahti murda, aga ei ole saanud, ja **Tõnnis Orjus** olnud seal ka juures.

Siis läinud **Tõn. Männart** ja **Juh. Perdig** üle müüri läbi wiilu, kerwega küüni ja **Juhan Perdig** raijunud, wärawate tagat selle põigiti puu katki, ja nenda siis kangutanud lukku läbi laua sisse ja teinud wärawad lahti, tõmmanud hobuse sisse teinud koorma peale ja läinud **Selli walda Põntsi sauna** **Juhan Perdig** läinud ka kaasa. Koorma peale tegemise ajal olnud **Tõnis Orjus** wärawate wahel einte peal külili maas pärast aitanud koormat alt ära riisuda, ja siis jäänud küüni juure, et sealt otsokohe õigemad teed kojo lähab.

Sai **Tõnnis Orjus** ette kutsutud, ja tema tunnistas nenda: Pühapä hommiku läinud tema **Tõnnis Männarti** jure **Põntsi sauna**, ja seal pidanud seda nõu, õhtu Loho küünist einu tua. Ohtul sõitnud nemad keik kolm **Loho Trahteri**, seal on tema wiina saanud, ja siis teised **Tõnnis Männart**, ja **Johan Perdig** on teda küüni wiinud, kui tema hakanud toiboma, siis on aru saanud, et nemad küüni ära lõhkunud ja einu warastanud, sealt on tema siis kojo läinud. **Tõnnis Orjus** palub et moisa walitseja ära lepib selle asja siin kohto ees.

Sai **Juhan Perdig** ette kutsutud, ja tema tunnistas: Pühapä õhtu sõitnud tema **Tõnis Männarti** ja **Tõnis Orjusega** **Loho trahteri**. Ära minnes on **Tõnnis Männarti** temale rääkinud **Loho moisa härjapä küünist** einu wõtta. Siis on nad kolmekeisi küüni juure sõitnud, **Tõnnis Männart** ja **Juhan Perdig** on katsunud ree malgaga lukku eest ära kangutada aga ei ole saanud, siis on nad läinud **Tõnis Männartiga** müüri möda üles wiilu peale ja sealt sisse. **Juhan Perdig** on **T. Männarti** kerwega raijunud selle põigiti puu wärawate tagant seestpoolt katki ja kangutanud lukku labi ukse sisse, on siis wärawad lahti teinud. Siis koorma peale teinud, ja **Tõnnis Orjus** olnud nikaua wärawate wahel küliti einte peal maas, aga pärast aitanud koormad alt ära riisuda. Siis läinud **Tõnnis Männart** ja **Juhan Perdig** koormaga **Selli walda Põntsi sauna**. **Tõnnis Orjus** jäänud püsti küüni ette ja lubanud sealt otse kodu minna.

Rõa kõrtsmik **Jaan Messila** tunnistas et tema on wäljas näinud, kui nad selle eina koormaga mööda läinud, ja arwas et 50 leisikat heinu seal koormas olnud.

Ja kõrtsmiku sulane **Jüri Paatberg** ütles enast läbi akna seda koormat näinud, ja ütles ka hea suure koorma olnud.

Tõnnis Männart ja **Tõnnis Orjus** pakkusid kumbki 15 Rbl. walitsejale, et kohtus ära lepiks.

Moisa walitseja **A. Sunne** palus se protokolli wälja anda, et Hakenrichtre kohtu kätte selle asja anda.

(Se assi on suurem kui et kogukonna kohus moista woib. Sai protokoll Hakenrichtre jure antud 8mal Februar 1875.)